

תא חוי, שלא רב כי קדרשא ביריך הוא אלא לדזועיר, ולא אזעיר אלא לדרבבי. ובאה איה מאן דازעיר גרמייה בהאי עלמא, בפה איה רב בעלויא לההוא עלמא. עד פאן. מאן דפסק יתפסק. מאן דקצאר יתקצאר. מאן דקצאר יתארך. רצונו לומר מאן דפסק מלין האורייתא על מלין בטליין יתפסקון היוהי מהאי עלמא ודיניה קיימא בההייה עלמא. מאן דקצאר אמן ולא מאריד גו נייחא יתקצאר מהיין דהאי עלמא. מאן דאמר אחד אצטריך לחטפא אל"פ ולקצאר קרייה דיליה ולא יעבב בהאי אותן בלל, ומאן דיעבד דא יתארכון חיו. (אלוי הם חדושים שהנידוי לרבי שמעון בר יוחאי בישיבתו של מעלה), (עד כאן התוספתא)

ויהיו חyi שרה. איבנון חין בלהו לעילא, מאה שנה לעילא. ועשרים שנה לעילא. ושבע שנים לעילא, בלהו בדקה יאות.

אמר רב שמעון (דף קכט ע"א) תא חוי רזא דמלחה, Mai Shnaa bcalho Darmer Shna, vbaivnon Sheva Darmer Shnaim. דכתיב מאה ועשרים שנה, ולבתר

לשון הקידש

שפתות שנים.

של העולים הנה. מי שאומר אחד, ציריך לחטף האל"פ ולקצאר את הקריאה הוא אלא לא למי שמקטין, ולא מקטין אלא למתרנדל. אשרי הוא מי שמקטין את עצמו בעולם הנה, בה הוא גדור בעלוי לאותו העולים. עד פאן. מי שפסק יפסק. מי שקצאר יתקצאר. מי שקצאר יתארך. רצונו לומר, מי שפסק ברבiri תורה על דברים בטלים - יפסקו חיו מן העולים הנה, ודיניו קיים בעולם הנה. מי שמקצאר באמן ולא מאריד תוך מנינה - יתקצאר מהחאים

שְׁבַע שָׁנִים. אֶלָּא כֹּלֶא חֶדֶר. מֵאָה שָׁנָה כֹּלֶא דְכֹלֶא
(נ"א פֶלֶא בְתַחֲרָא בְרוֹא רְמָאָה בְרָכָאָן בְכָל יוֹמָא. וּבָנָ עָשָׂרִים שָׁנָה רְאַתְבְּלִיל עַלְאָה סְתִימָא
וְכָל סְתִימָין, וּבָגִין כְּךָ בְתִיב שָׁנָה רְזָא דִיחְוִידָא). קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
הָאַתְבְּלִיל מֵאַתָּר עַלְאָה סְתִימָא דְכָל סְתִימָין בְמֵאָה
בְרוֹא רְמָאָה בְרָכָאָן דְכָל יוֹמָא, וּבָנָ עָשָׂרִים שָׁנָה,
וּבָגִין כְּךָ בְתִיב שָׁנָה רְזָא דִיחְוִידָא דְלָא אַתְפְּרֵשׁ
מְהֻשְׁבָּה וַיּוֹבְלָא לְעַלְמָין.

שְׁבַע שָׁנִים אֵלֵין אֲתִפְרִישׁוֹ וַיַּפְקַד אָנוֹ מִכֶּלֶל
 סְתִימָה דָלָעִילָא. וְאֵף עַל גַב דָכְלָא יְהוּדָא
 חֶדָא, אָבֶל מַתִּפְרִישׁוֹ בְדִינָא וַרְחַמֵּי בְכָמָה סְטְרִין
 וְאוֹרְחִין מַה דָלָא הָיוּ הַכִּי לְעִילָא. וּבְגִין כֵה בְתִיב
 שָׁנָה רֹזָא דִיְהוּדָא דָלָא אֲתִפְרִישׁ לְעַלְמִין. שְׁבַע שָׁנִים
 אֵלֵין אֲתִפְרִישׁוֹן בְדִינָא וַרְחַמֵּי בְכָמָה סְטְרִין וְאוֹרְחִין
 מַה דָלָא הָיוּ הַכִּי לְעִילָא. וּבְגִין כֵה בְאֵלֵין שְׁבַע שָׁנִים

לשונם החדש

ומושום בך כתוב שנה, סוד היהוד, שלא נפְרדים מה מחה שבבה והיו גל לעולמים.
שבע הימים הלו התרפרדו ויצאו מבלל הנסתר של מעלה. ואף על גב שהכל יהוד אחד, אבל נפְרדים בדין ורוחמים בכתה צדדים ודריכים מה שלא היה בך למעלה. ומושום בך כתוב שנה, סוד היהוד שלא נפרד לעולמים. שבע הימים הלו נפְרדים בדין ורוחמים בכתה צדדים ודריכים מה שאין כן מאה שנה ועשרים שנה, ואחר בך שבע שנים? אלא הכל אחד. מאה שנה – הכלל של הכלל ונ"א הכל באחד בסוד של מאה ברכות כל יום. וכן עשרים שנה, שנכלל העליון, הנסתר של כל הנסתורים. ומושום בך כתוב שנה, הסוד של היהוד. הקדוש ברוך הוא שנכלל ממקום עליון, הנסתר של כל הנטורים במאה, בסוד של מאה ברכות של כל יום, וכן עשרים שנה.

בְּתִיב בָּהוּ שָׁנִים וְלֹא שָׁנִה, וּבְלַהוּ אֲקָרוֹן חַיִם. וַיְהִי חַי שָׂרָה, דְּהַזֵּה מִפְּשֵׁת דָּאַתְּבָרִיאוּ וַיַּתְּקִימֵוּ לְעַילָּא.

אמֶר רַבִּי חַיָּא הָא אַוְקָמוֹתָה דְּהָא בְּדַאת עַקְדַּי יַצְחַק בָּר תְּלַתִּין וַשְׁבַּע שָׁנִים חֻזָּה, וּבֵין דָאַת עַקְדַּי יַצְחַק מִיתָּת שָׂרָה, דְּבִתְּבִיב וַיָּבָא אַבְרָהָם לְסִפְדַּי לְשָׂרָה וְלְבַכְתָּה. מַאיַּן בָּא, מַהְרַה הַמּוֹרִיה בָּא מַלְמַעַקְדַּד לִיהְיָה לַיַּצְחָק, וְאַינְנוּ תְּלַתִּין וַשְׁבַּע שָׁנִין מִיוֹמָא דָאַתְּיַלְּיד יַצְחַק עַד שְׁעַתָּא דָאַתְּעַקְדַּי אַינְנוּ הָוּ חַיִי שָׂרָה וְהָאִי בְּחוֹשְׁבָן וַיְהִיּוּ בְּגִימְטְּרִיאָא תְּלַתִּין וַשְׁבַּע שָׁנִין הָוּ כַּמָּה דָאַתְּמָר מִדָּאַתְּיַלְּיד יַצְחַק עַד דָאַתְּעַקְדַּי.

רַבִּי יוֹסֵי פָּתָח וַיֹּאמֶר, (מהלים צח) מִזְמֹר שִׁירוּ לִי שִׁיר חֶדֶש בַּי נְפָלָות עֲשָׂה הַוְשִׁיעָה לוּ יִמְינָנוּ וַיְרֹוע קָדוֹשׁוּ. הָאִי קָרָא אַוְקָמוֹתָה חַבְרִיא, דְּפָרוֹת אַמְרוֹתָה. כַּמָּה דְּבִתְּבִיב, (שמואל א ו) וַיִּשְׁרַגֵּה הַפְּרוֹת בַּדָּרָךְ. מָאִי

לשון הקודש

מַלְעַקְדַּת יַצְחַק, וְאוֹתָם שְׁלָשִׁים וַשְׁבַּע לְמַעַלָּה. וּמְשׁוּם בְּדַק בַּשְׁבַּע הַשָּׁנִים הַלְלוּ בְּתוּב בָּהֶם שָׁנִים וְלֹא שָׁנָה. וּבְלַמְּנֻקָּאים חַיִם. וַיְהִי חַי שָׂרָה, וְדָאִי בְּחַשְׁבּוֹן שְׁנָעַקְדַּה, הַם קָיִי חַי שָׂרָה. וְדָאִי בְּחַשְׁבּוֹן וַיְהִי בְּגִימְטְּרִיאָא שְׁלָשִׁים וַשְׁבַּע שָׁנִים קָיִי, בְּמוֹ שְׁנָתְבָאָר, מַשְׁנוֹלֵד יַצְחַק וְעַד שְׁנָעַקְדַּה.

רַבִּי יוֹסֵי פָּתָח וַיֹּאמֶר, (מהלים צח) מִזְמֹר שִׁירוּ לִיהְיָה בְּנֵי שְׁלָשִׁים וַשְׁבַּע שָׁנִים, וּבֵין שְׁנָעַקְדַּה, מַתָּה שָׂרָה, שְׁבַּתְּבוּ וַיָּבָא אַבְרָהָם לְסִפְדַּי לְשָׂרָה וְלְבַכְתָּה. מַאיַּן בָּא? מַהְרַה הַמּוֹרִיה בָּא,

וַיִּשְׁרֹנָה, הֲהוּ אָמֵרִי שִׁירַתָּא חֲדַתָּא. וַיָּמַעַן שִׁירָה
אָמֵרָה. מִזְמֹר שִׁירָו לִיְיַ שִׁיר חֲדַשׁ בַּי נֶפְלָאות עֲשָׂה.
הַכָּא אַית לְאַסְטָכָלָא, דְּכָל מַה דְּבָרָא קְדוּשָׁא בְּרִיךְ
הַוָּא בְּעַלְמָא בְּלָהו אָמֵרִי תִּשְׁבַּחַן וְשִׁירַתָּא
קְפִיה בֵּין לְעַילָּא בֵּין לְתַתָּא, וְאֵי תִּמְאָ דְּאִינְהוּ
מְגַרְמִיְהוּ (ד"א ל"ג בע"ה) אָמֵרִי שִׁירַתָּא דָא, הַכְּיָה הַוָּא וְדָא
דְּרוֹזָא עַלְאָה אִיהָו, אָבָל הַגִּי, אַרְזָנָא הַוָּה עַל גְּבִיְהָו,
וּבֵין דְּאַרְזָנָא אַשְׁתָּקִיל עַלְיָהו וְשִׁזְוָה לְעַילָּא אִינְנוּ
שִׁרְיוֹ (נ"א לֹא שְׁכִיבוּ ט) שִׁירַתָּא, הַהָּא בֵּין דְּאַתְגַּטְיָל
מְנִיחָו אַרְזָנָא הַוָּו גַּעַן בְּאוֹרָח שָׁאָר פָּרוֹת דְּעַלְמָא
וְלֹא אָמְרוּ שִׁירַתָּא. וְדָא אַרְזָנָא (דף קכג ע"ב) דְּעַל גְּבִיְהָו
עַבִּיד לוֹן לְזָמָרָא.

מִזְמֹר. הָא אָזְקִימָנָא, וְאַתָּמָר בְּכָלָא בְּתִיב מִזְמֹר
לְדָוִד אוֹ לְדָוִד מִזְמֹר. וְהַכָּא לֹא אָמַר

לשון הקודש

הַוָּה בְּאַרוֹהוּ הַחֲבָרִים שְׁהִפְרוֹת אָמְרוּ
אָתוֹת, בְּכַתּוֹב (שְׁמוֹאָל-א) וַיִּשְׁרַגְנָה הַפְּרוֹת
בְּקָרָה, שְׁחוּי אָמְרוֹת שִׁירָה חֲדַשָּׁה.
וְאִיזוּ שִׁירָה הָן אָמְרוּ? מִזְמֹר שִׁירָו לְהָיָה
שִׁיר חֲדַשׁ בַּי נֶפְלָאות עֲשָׂה.
כָּאן יִשׁ לְהִסְתְּבָל, שְׁבָל מַה שְׁבָרָא
הַקְּרוֹשׁ בְּרוֹךְ הָוּ בְּעוֹלָם, בְּלָם אָמְרִים
שִׁירָה וְתִשְׁבָחוֹת לְפָנָיו, בֵּין לְמַעַלָּה בֵּין
לְמַטָּה. וְאֵם תָּאמַר שָׁהַם מַעַצְמָם וְדָא

הַיְוָה אָוּמָרים אֶת הַשִּׁירָה הַוָּו – בָּךְ זֶה
וְדָא יְשֹׁוֹהוּ סָוד עַלְיוֹן. אָבָל אַלְוָן, הַאֲרוֹן
הַחַיָּה עַל גַּבָּן. וּבֵין שְׁחָאָרוֹן נְשָׁקֵל עַלְיָהָם
וְשָׁמוֹהוּ לְמַעַלָּה, הַזְּנָרָוּ נ"א לֹא שְׁכִיבוּ
שִׁירָה, שְׁהָרֵי בֵּין שְׁנַנְגַּטְלָמָה הַאֲרוֹן,
הַיְוָה גֻּועָות בְּדַרְךְ שָׁאָר הַפְּרוֹת שֶׁל
הַעוֹלָם וְלֹא אָמְרוּ שִׁירָה. וְדָא שְׁחָאָרוֹן
שְׁעַל גַּבָּן עֲשָׂה אָוֹתָן לְזָמָר.
מִזְמֹר. הַרִּי בְּאַרְנוּ, וְנַתְבָּאָר, וּבְפָלָ

הָזֶד בְּלָל. אֵלָא מִזְמוֹר דָּרוֹם קָדְשָׁא זַמְּנִין לְזָמְרָא לֵיהֶן
לְזָמְנָא דִּיוֹקִים קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִישְׂרָאֵל מַעֲפָרָא.
וּבְדִין שִׁירּוֹ לֵי שִׁירּוֹ חָדְשׁ, בְּדִין אִיהֶן חָדְשׁ, דְּהָא
שִׁירְתָּא בְּהָאֵי לֹא אַתָּמָר מִיּוֹמָא דְּאַתְּבָרִי עַלְמָא.

תוספהא

רבי יוסף בן רבי יהודה אומר למייחמי לרבי חייא אמר ליה לימא
מר אי שמע האי פרשׂתא היך אמרו מאירי מתניתא דפרשׂויה
בעניינא הנשׂמְתָא. אמר ובאה חולקיהון רצדייקיא בעלמא ראתי,
דכך היא אוריריתא בלבהון במובועא רבא דמייא, דאף על גב
דמסתימין ליה, מסגיאות מיא פָתָחִי מבועין דגבעין לכל עיבר.
תא שמע רבי יוסף רחימא אה, אנא אימא לך בְּהָאֵי פִרְשָׂתָא,
לוּזָלָם אֵין גוֹף הָאָדָם נִכְנֵס בְּחַשְׁבּוֹן הַצְדִיקִים עַל יַד דּוֹמָת,
עד שטראה הנשׂמָה פְנַקְס סִימְנָא שְׁנוֹתָנִין לְהַכְּרוּבִים בְּגַן עָדָן.
אמר רבי יוסף אני נשׂמְתָא דְהָא נִשְׂמְתָא בְּתַרְדִיעַלְתָתְמָן הִיא

לשון הקודש

אשרי חָלָקָם שֶׁל הַצְדִיקִים בְּעוֹלָם הַבָּא,
שֶׁבֶךְ הַתּוֹרָה הִיא בְּלַבָּם בְּמַעַן גְדוֹלָל שֶׁל
מיימ, שָׁאָפָע עַל גַב שְׁפֹתָתִים אָתוֹ –
מְרַב הַפִּים פּוֹתָחִים מַעֲינּוֹת שְׁנוֹבָעִים
לְכָל עַבָּר.

בָא תְשֻׁמָע, רַבִּי יוֹסֵי, אֶחָדָךְ אַתָּה. אַנְיָ
אמַר לך בְּפִרְשָׂה הַזֶּה, לוּזָלָם אֵין גוֹף
הָאָדָם נִכְנֵס בְּחַשְׁבּוֹן הַצְדִיקִים עַל יַד
דּוֹמָת, עד שטראה הנשׂמָה פְנַקְס סִימְנָא
שְׁנוֹתָנִים לְהַכְּרוּבִים בְּגַן עָדָן.
אמר רַבִּי יוֹסֵי, אַנְיָ שְׁמַעְתִּי שְׁהָגָה
הַנִּשְׂמָה, אַחֲר שְׁגַנְסָת לִשְׁמָה, הִיא

בְּתוּב מִזְמוֹר לְזֶדֶד אוֹ לְזֶדֶד מִזְמוֹר, וּבָאָן
לא אמר דוד בְּלָל. אֵלָא מִזְמוֹר,
שְׁעִתִידָה רוח הקדש לְזָמָר אָתוֹ בְזָמָן
שִׁיקִים הַקָדָש בָרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִן
הַעֲפָר, וְאָנוּ שִׁירּוֹ לְהַ שִׁירּוֹ חָדְשׁ. אוֹ הוּא
חָדְשׁ. שְׁהָרִי שִׁירָה בָוּ לֹא נִאָמְרָה מִיּוֹם
שְׁגַבְרָא הַעוֹלָם.

תוספהא

רַבִּי יוֹסֵי בן רַבִּי יהודה הָלָךְ לְרָאֹות
אֶת רַבִּי חייא. אמר לוֹ, יאמַר מָר אָמַ
שָׁמַע אֶת הַפִּרְשָׂה הַזֶּה, אַיְדָה אָמַר בְּעַלְיָ
הַכְּרִיתָא שְׁפִרְשָׂה בְעַנְנִין הנשׂמָה. אמר,

אִזְלָת לְסַלְקָא לְאַתְרָה לְעֵילָא וְלֹא לְמִיחָת לְתַתָּא, אֲבָל קוֹדָם שְׁתְּעָלָה וְתְּבִנָּס נָעֶשֶׂת אַפְטוֹרוֹפּוֹס הַגּוֹף עַל יָד דּוֹמָה וּמְרָאָה לוֹ שְׁרָאוִי הוּא לְקַבֵּל שְׁכָר אַרְבָּע מֵאוֹת עֲוֹלָמוֹת.

אמֶר רַבִּי חִיא הָא רַבִּי אַלְעָזָר אָמֶר, הַהָא דּוֹמָה יַדְעַ קוֹדָם מִשּׁוּם הַמְּכֻרְיוֹן עַלְהָ בְּגַנְתָּא דְעַדָּן. אֲבָל אַנְאָ בְּךָ שְׁמַעְנָא, דַי בְּעַדָּנָא רַיְהָבִין לֵיה פְּנַקְסָא חֹור עַל גּוֹפָא לְאַעֲלָל לֵיה בְּפִתְקָא רַצְדִּיקְיָא עַל יָדוֹי דּוֹמָה. הַהָא הוּא דְכַתִּיב אֲךָ אִם אַתָּה לוֹ שְׁמַעְנִי נְתַתִּי בְּסֶפֶר הַשְׁדָה כַח מִטְנִי. מַהוּ בְּסֶפֶר הַשְׁדָה, דָא בְּסֶפֶר אַרְלְמִין אַרְבָּע מֵאוֹת רַיְהָבִין לֵיה לְאַחֲשָׁנָא.

רב יוסף כ"ד הוה שמע פרשׁתא דא מפָאַרְיָהוֹן דמִתִּיבְתָּא, הוה אמר, מאן דאייה עפְרָא מַאי קָא (ריינָא) זָכֵי לְהָא. מאן יוֹכֵה ומַאן יָקוּם הַהָא הוּא דְכַתִּיב, (טהילים כד) מֵי יַעַלְהָ בְּהָר יְיָ וְנוּ.

אמֶר רַבִּי אָבָא תָא חִוי מַאי דְכַתִּיב וַיְשַׁמֵּעַ אָבָרָהָם אֶל עַפְרוֹן וַיִּשְׁكַל אָבָרָהָם לְעַפְרוֹן אֶת הַבְּסָף, דָא הוּא בְּסֶפֶר אַרְבָּעָה דְאַינוּ עַלְמִין וּכְסֻפִין. אַרְבָּע מֵאוֹת שְׁקָל בְּסֶפֶר, אַרְבָּע מֵאוֹת עֲוֹלָמוֹת וְהָנָאות וּכְסֻפִין. עֹבֵר לְפָזָה. רב נְחָמָן אָמֶר שְׁיַעֲבֹר בְּל

לשון הקודש

הוֹלֵכת לְעַלּוֹת לְמִקְומָה לְמַעַלָּה, וְלֹא לְרַדְתָּ לְמַטָּה. אֲבָל קָדָם שְׁתְּעָלָה וְתְּבִנָּס, נָעֶשֶׂת אַפְטוֹרוֹפּוֹס הַגּוֹף עַל יָד דּוֹמָה, וּמְרָאָה לוֹ שְׁרָאוִי הוּא לְקַבֵּל שְׁכָר אַרְבָּע מֵאוֹת עֲוֹלָמוֹת.

אמֶר רַבִּי חִיא, הַגָּה רַבִּי אַלְעָזָר אָמֶר, שְׁחָרִי דּוֹמָה יַדְעַ קוֹדָם, מִשּׁוּם שְׁטְבָרִיִים עַלְיהָ בְּנֵן עַדָּן. אֲבָל אַנְיָ בְּךָ שְׁמַעְתִּי – שְׁבָזּוּמָן שְׁנוֹתִינִים לְהָפְנַקְמָה, חַזְוָרָת עַל הַגּוֹף לְהַכְנִיסוֹ בְּפִתְקָא שֶׁל הַצְדִיקִים עַל יָדָ דּוֹמָה. וְהוּ שְׁבָתוֹב אֲךָ אִם אַתָּה לוֹ שְׁמַעְנִי נְתַתִּי בְּסֶפֶר הַשְׁדָה כַח מִטְנִי, מה זה בְּסֶפֶר הַשְׁדָה? זה הַכְפּוֹף שֶׁל אַרְבָּע

שָׁעֵרִי שְׁמִים וַיְרוֹשָׁלָם של מעלה ואין מוחה בידה.

תא חוי מה כתיב ואחרי בן קבר אברהם את שרה אשתו, ונמזה עם שאר האדיקים בחברותם מפטקה רמנגה על ידו לדומה. אמר רבי יצחק הבי נמרנה כל אינז דכתיבין ביידי לדומה וממן על ידו יקומו לומנה רומין לאחיה דיריע עפרא. ווי להז לרשיעיא רלא כתיבין על ידו בפתחא, שי אברה בגיהנם לעלמיין, ועל דא נאמר (דניאל יב) ובעת היהיא יפלט עמד כל הנמצא כתוב בספר, עד כאן תוספתא)

זה:

אמר רבי חייא כתיב, (קהלת א) אין כל חדש תחת השמש. והכא שירתא דא אידי חדשニアי תחת השמש, דהא רחות שימושה לשמש לחי. ומאי איהו דא סירה, וכידין חוי חדש תחת השמש. מאי טעמא בגין כי נפלאות עשה. ומאן אינז נפלאות, האי דכתיב הושיעה לו ימינו זורע קדשו. הושיעה לו. **למאן** (דף כד ע"א) **להיא דריגא דאמר שירתא דא, בגין**

לשון הקודש

וירושלים של מעלה, ואין מוחה בידה. **בא ראה מה כתיב, ואחרי בן קבר אברהם את שרה אשתו. ונמזה עם** שאר האדיקים בחברותם מפטקה של המῆגה על ידי דומה. אמר רבי יצחק, לך למדנו, כל אותם שפתותם בידי דומה וממנים על ידו, יקומו לזמן שעתיד להחיות שוכני עפר. אויל לרשותם שאינם בתובים על ידו בפתח, שי אברה בגיהנם לעולמים, ועל זה נאמר

אמיר רבי חייא, כתוב (קהלת א) אין כל חדש תחת השמש, והיא תחת השמש, שחררי תחת השמש היא, מי היא זו הלבנה. ואו יש חדש תחת השמש. מה הטעם? משום כי נפלאות עשה. מי הם הנפלאות? זה שבחות הושיעה לו ימינו זורע קדשו.